NORAKSTS
Lieta Nr.A42 7294 09
AA43-1770-11/18

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2011.gada 20.jūnijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja A.Šteinberga,
tiesneši M.Birzgalis un Z.Kupce,

piedaloties pieteicēju pārstāvei *D.A.*, atbildētāja pusē pieaicinātās iestādes Rīgas domes pārstāvei *E.L.*,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *L.M.*, *M.M.* un *D.K.* pieteikumu par Rīgas domes Komunālā departamenta 2009.gada 18.februāra lēmuma Nr.DK-09-3973-ap atcelšanu, sakarā ar Rīgas domes Mājokļu un vides departamenta apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 21.decembra spriedumu daļā.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Rīgas domes Komunālā departamenta (šobrīd – Rīgas domes Mājokļu un vides departaments) (turpmāk – Departaments) Dzīvokļu pārvaldes Personu reģistrācijas un vispārējās kārtības reģistra nodaļas (turpmāk – Nodaļa) 2008.gada 3.novembra vēstuli *L.M.*, *M.M.* un *D.K.* informētas, ka zudis pamats viņu ģimenes (tostarp, *M.M.* nepilngadīgā dēla *Ē.M.*) reģistrācijai palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai vispārējā kārtībā 12.reģistrā un tiks lemts jautājums par minēto personu izslēgšanu no reģistra.

2008.gada 2.decembrī Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvokļu pārvaldes komisija personu reģistrācijai palīdzības saņemšanai dzīvokļa jautājumu risināšanā un izslēgšanai no palīdzības reģistra (turpmāk – Komisija) izskatīja jautājumu par *L.M.*, *M.M.*, *Ē.M.* un *D.K.* izslēgšanu no palīdzības saņemšanas dzīvojamās telpas izīrēšanai vispārējā kārtībā 12.reģistra. Pieņemts lēmums (sēdes protokols Nr.46) izslēgt minētās personas no 12.reģistra, pamatojoties uz likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 10.panta pirmās daļas 2.punktu, jo tās vairs neīrē dzīvojamo telpu, bet lieto ģimenes locekļa *L.M.* īpašumā esošu dzīvokli */adrese/*. Tādējādi zuduši apstākļi, kas bija par pamatu šo personu reģistrēšanai palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai vispārējā kārtībā.

[2] Nepiekrītot Komisijas 2008.gada 2.decembra lēmumam, *L.M.*, *M.M.* un *D.K.* to apstrīdēja.

Ar Rīgas domes Komunālā departamenta 2009.gada 18.februāra lēmumu Nr.DK-09-3973-ap (turpmāk – Lēmums) Komisijas 2008.gada 2.decembra lēmums atstāts negrozīts.

Lēmums pamatots šādi.

[2.1] *L.M.*, *M.M.*, *Ē.M.* un *D.K.*, kas īrēja dzīvokli */adrese/*, reģistrēti palīdzības saņemšanai 12.reģistrā no 1999.gada 25.maija, pamatojoties uz Ministru kabineta 1993.gada 23.novembra noteikumu Nr.17 „Personu, kurām nepieciešama palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanai paredzētās valsts un pašvaldību palīdzības saņemšanai" (turpmāk – Noteikumi Nr.17) 8.1.apakšpunktu.

[2.2] Ar *M.M.* un *D.K.* piekrišanu dzīvoklis privatizēts uz *L.M.* vārda. Dzīvokļa pirkuma līgums noslēgts 2002.gada 18.februārī.

[2.3] 2006.gada 21.marta iesniegumā *L.M.* piekrita, saņemot reģistrācijas secībā citu dzīvojamo telpu, savā īpašumā esošo dzīvokli */adrese/*, uzdāvināt pašvaldībai. Tomēr no šī apstākļa atbilstoši likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 2.pantam nav atkarīgas personas tiesības pretendēt uz pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā.

[2.4] *M.M.* iesniegtais medicīnas dokuments par viņas veselības stāvokli neapliecina, ka viņa atbilst Rīgas domes 2007.gada 13.novembra saistošo noteikumu Nr.94 „Personu, kurām nepieciešama palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtība" (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr.94) 1.pielikumā norādīto personu kategorijām.

[2.5] Tā kā *L.M.*, *M.M.*, *Ē.M.* un *D.K.* vairs neīrē dzīvojamo telpu, bet lieto ģimenes locekļa *L.M.* īpašumā esošu dzīvokli */adrese/*, tad zuduši apstākļi, kas bija par pamatu šo personu reģistrēšanai palīdzības saņemšanai dzīvojamās telpas izīrēšanai vispārējā kārtībā.

[3] *L.M.*, *M.M.* un *D.K.* (turpmāk – pieteicējas) Administratīvajā rajona tiesā iesniedza pieteikumu par Lēmuma atcelšanu.

[3.1] Pieteikumā norādīts, ka pieteicējas nav brīdinātas par izslēgšanu no 12.reģistra, tādējādi pārkāpts tiesiskās paļāvības princips. Pieteicējas joprojām dzīvo dzīvoklī */adrese/*. Dzīvokļa stāvoklis gadu gaitā ir tikai pasliktinājies. Dzīvokļa privatizācija šos apstākļus nav uzlabojusi un nenozīmē, ka pārējiem ģimenes locekļiem pašvaldības palīdzība dzīvokļu jautājumu risināšanā vairs nav nepieciešama. Lēmumā nav ņemts vērā, ka *M.M.* ir invalīde. Netika ņemts vērā viņas veselības stāvoklis, kas apliecināts ar prof. *D.A.* izziņu. Pašvaldība tikai pēc septiņiem gadiem reaģējusi uz konkrēto situāciju. Pašvaldībai bija jāizskaidro privatizācijas sekas. Pieteicējām nav īres līguma ar dzīvokļa īpašnieci.

[3.2] *M.M.* reģistrācijas brīdī nepastāvēja jēdziens „savā īpašumā esošas ēkas lietošana". Izslēgšanas brīdī bija spēkā Saistošo noteikumu Nr.94 58.punkts. Ģimenē ir nepilngadīgs bērns. *M.M.* ir 3.grupas invalīde. Abiem ir trūcīgas personas statuss.

[3.3] *L.M.* dzīvo savā dzīvoklī, nevis to īrē. Brīdī, kad Ministru kabinets runāja par īrēšanu, nepastāvēja privatizēti dzīvokļi. Likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" pārejas noteikumu 8.punkts paredz precizējumu. 2007.gada 30.jūnijā *L.M.* bija reģistrēta reģistrā. Arī Rīgas domes saistošie noteikumi ietver tiesību normu par rīcību ar īpašumā esošu dzīvokli. Arī *D.K.* ir tiesības uz palīdzību, jo Lēmumā nav norādīts, vai viņa dzīvo mātes īpašumā vai īrētā dzīvoklī. Tiesiskā regulējuma maiņa nav par pamatu, lai izslēgtu personu no reģistra.

[4] Tiesai iesniegtajos rakstveida paskaidrojumos Departaments norāda, ka pieteikumu neatzīst, pamatojoties un Lēmumā norādītajiem apsvērumiem.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 29.decembra spriedumu pieteikums daļēji apmierināts: atcelts Lēmums daļā, ar kuru *M.M.* un *Ē.M.* izslēgti no 12.reģistra, savukārt pārējā daļā Lēmums atstāts negrozīts. Ar 2011.gada 3.janvāra papildspriedumu no atbildētāja par labu pieteicējām piedzīta valsts nodeva Ls 20 apmērā.

Spriedums motivēts šādi.

[5.1] Lietā pastāv strīds, vai ar pārsūdzēto lēmumu pamatoti pieteicēju ģimene (tostarp, *M.M.* nepilngadīgais dēls *Ē.M.*) izslēgta no pašvaldības palīdzības dzīvokļu jautājumu risināšanai 12.reģistra.

[5.2] Lēmumu, kas ir pieteicējiem nelabvēlīgs administratīvais akts, iestāde ir pamatojusi ar likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 10.panta pirmās daļas 2.punktu, atbilstoši kuram persona tiek izslēgta no palīdzības reģistra, ja zuduši apstākļi, kuri bijuši par pamatu šīs personas reģistrēšanai attiecīgās pašvaldības palīdzības saņemšanai.

Līdz ar to tiesai ir jānoskaidro, kādu tiesisko pamatu Lēmuma pieņemšanā par zudušu uzskatījis Departaments.

[5.3] No 1999.gada 25.maija palīdzības saņemšanai 12.reģistrā reģistrēti *L.M.*, *D.K.*, *M.M.* ar dēlu *Ē.M.*, pamatojoties uz Noteikumu Nr.17 8.1.punktu, kas noteic, ka palīdzības saņemšanai reģistrē personas, ja personas (ģimenes) īrē nepietiekami lielu dzīvojamo telpu, kad vienā istabā jādzīvo dažāda dzimuma personām (izņemot laulātos), kuras vecākas par deviņiem gadiem un kuras pierakstītas (reģistrētas) šajā dzīvojamā telpā.

Tātad par pamatu pieteicēju reģistrācijai 12.reģistrā bija apstāklis, ka tās īrē nepietiekami lielu dzīvojamo telpu, kad vienā istabā jādzīvo dažāda dzimuma personām (izņemot laulātos), kuras vecākas par deviņiem gadiem un kuras pierakstītas (reģistrētas) šajā dzīvojamā telpā.

Kā pamats pieteicēju izslēgšanai no palīdzības saņemšanas 12.reģistra Lēmumā norādīts, ka pieteicēji dzīvojamo telpu */adrese/*, neīrē, bet gan lieto kā dzīvokļa īpašnieka (*L.M.*) ģimenes locekļi, tāpēc ir zuduši apstākļi, kas bija par pamatu pieteicēju reģistrācijai – īres attiecības.

No minētā ir secināms, ka Departaments pieteicējus no palīdzības reģistra ir izslēdzis tā iemesla dēļ, ka ar dzīvokļa iegūšanu īpašumā ir mainījies tiesiskais pamats pieteicējiem dzīvokli izmantot, t.i., īres attiecības ir nomainītas ar dzīvokļa lietošanas tiesībām.

[5.4] Lietā ir izšķirams strīds, vai apstāklis, ka persona ir privatizējusi dzīvokli vai persona ir devusi piekrišanu privatizēt tās īrēto pašvaldības dzīvokli citai personai, ir uzskatāms par apstākli, kuram iestājoties persona nevar saņemt likumā „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" noteikto pašvaldības palīdzību.

[5.5] Apskatot normatīvos aktus, kas regulēja palīdzības saņemšanu dzīvokļa jautājumu risināšanā līdz pat Lēmuma pieņemšanas brīdim, tiesa konstatē, ka Rīgas domes 2005.gada 12.jūlija saistošo noteikumu Nr.6 „Personu, kurām nepieciešama palīdzība dzīvokļa jautājumu risināšanā, reģistrācijas un palīdzības sniegšanas kārtība" (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr.6) 2.14.punktā

bija noteikts, ka 12.reģistrā pašvaldības lietojumā esošas dzīvojamās telpas īrēšanai vispārējā kārtībā reģistrē:

2.14.1. personas, kuras līdz 31.12.2001. saskaņā ar likumu „Par valsts un pašvaldību palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" bija reģistrētas valsts un pašvaldības palīdzības dzīvokļa jautājuma risināšanā saņemšanai;

2.14.2. maznodrošinātas personas, kuras īrē vai arī lieto tādu tām piederošu dzīvojamo telpu, ka vienā istabā jādzīvo dažāda dzimuma personām (izņemot laulātos), kas vecākas par deviņiem gadiem, vai kuru īrētā dzīvojamā telpa saskaņā Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvojamā fonda tehniskā stāvokļa vērtēšanas komisijas atzinumu nav piemērota dzīvošanai, ja turklāt:

2.14.2.1. tās audzina bērnu invalīdu;

2.14.2.2. ģimenē visi pilngadīgie ģimenes locekļi ir pensionāri vai invalīdi;

2.14.2.3. tās ir atsevišķi dzīvojošas pensijas vecuma personas, kurām nav apgādnieku;

2.14.2.4. tie ir atsevišķi dzīvojoši invalīdi, kuriem nav apgādnieku;

2.14.2.5. ar atsevišķu istabu nav nodrošināta persona, kurai tā pienākas saskaņā ar noteikumu pielikumā minētās slimības raksturu;

2.14.3. maznodrošinātas personas, kuru ģimenē ir trīs vai vairāk kā trīs nepilngadīgi bērni, kuras īrē vai lieto tām piederošu dzīvojamo telpu (vienistabas dzīvokli vai vienu istabu) vai arī īrē (lieto) tādu dzīvojamo telpu, ka vienā istabā jādzīvo dažāda dzimuma personām (izņemot laulātos), kas vecākas par deviņiem gadiem, vai kuru īrētā dzīvojamā telpa saskaņā ar Rīgas domes Komunālā departamenta Dzīvojamā fonda tehniskā stāvokļa vērtēšanas komisijas atzinumu nav piemērota dzīvošanai.

Persona, kuras īpašumā ir dzīvojamā telpa, tiek reģistrēta palīdzības saņemšanai un saņem 2.14.punktā minēto palīdzību, ja piekrīt, saņemot palīdzību, dzīvojamās telpas īpašumu uz dāvinājuma līguma pamata nodot Rīgas pašvaldības īpašumā.

Tātad Saistošo noteikumu Nr.6 2.14.punkts paredzēja gadījumus, kādos persona reģistrējama palīdzības saņemšanai 12.reģistrā, pārņemot šajā reģistrā jau līdz 2001.gada 31.decembrim reģistrētās personas, kā arī iekļaujot jaunas, kas atbilst tādiem kritērijiem kā norādīts saistošo noteikumu 2.14.2. un 2.14.3.punktā.

No minēto tiesību normu satura izriet, ka tiesības atrasties 12.reģistrā personas saglabā tik ilgi, cik ilgi pastāv apstākļi, uz kuru pamata persona reģistrēta palīdzības saņemšanai, ja vien nav iestājušies citi apstākļi, kuru dēļ persona var palikt šai reģistrā.

Arī Saistošo noteikumu Nr.94 (bija spēkā Lēmuma pieņemšanas brīdī) 58.punkts paredz, ka 12.reģistrā pašvaldības dzīvojamās telpas īrēšanai vispārējā kārtībā reģistrē:

58.1. maznodrošinātas personas, kuras īrē dzīvojamo telpu (izņemot sociālo dzīvokli) vai arī lieto tādu tām piederošu dzīvojamo telpu, ka vienā istabā jādzīvo pretēja dzimuma personām (izņemot laulātos), kuras vecākas par deviņiem gadiem, ja turklāt:

58.1.1. tās audzina bērnu invalīdu;

58.1.2. ģimenē visi pilngadīgie ģimenes locekļi ir pensijas vecumu

sasnieguši pensionāri vai invalīdi;

58.1.3. ar atsevišķu istabu nav nodrošināta persona, kurai tā pienākas saskaņā ar šo noteikumu 1.pielikumā minētās slimības raksturu;

58.2. maznodrošinātas daudzbērnu ģimenes, kuras īrē dzīvojamo telpu (izņemot sociālo dzīvokli) vai lieto tām piederošu dzīvojamo telpu (vienistabas dzīvokli vai vienu istabu), vai arī īrē (lieto) tādu dzīvojamo telpu, ka vienā istabā jādzīvo pretēja dzimuma personām, kuras vecākas par deviņiem gadiem (izņemot laulātos).

Noteikumu 59.punkts paredz, ka persona, kuras īpašumā ir dzīvojamā telpa, tiek reģistrēta palīdzības saņemšanai šo noteikumu 58.punktā minētās palīdzības saņemšanai, ja piekrīt, saņemot palīdzību, iepriekšminēto dzīvokļa īpašumu atlīdzības nozīmē uz dāvinājuma līguma pamata nodot pašvaldības īpašumā.

[5.6] Tātad, lai pieteicējas saglabātu tiesības atrasties palīdzības reģistrā, ir jākonstatē, ka pieteicējas ne tikai ir bijušas reģistrētas palīdzības saņemšanai līdz 2001.gada 31.decembrim, bet turklāt jākonstatē, ka tās atbilst arī Saistošo noteikumu Nr.6 2.14.2.1.-2.14.2.5.apakšpunkta un Saistošo noteikumu Nr.94 58.1. - 58.3.apakšpunkta prasībām.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Senāts) 2010.gada 7.oktobra spriedumā lietā SKA-393 atzina, ja dzīvoklī dzīvojošā persona dzīvokli privatizē, tad vairs nav pamata uzskatīt, ka šī persona dzīvojamo telpu īrē, jo tā kļuvusi par dzīvokļa īpašnieci.

Senāta praksē ir arī atzīts, ja persona īrētā dzīvoklī iemitinājusies kā īrnieka ģimenes loceklis, tad pēc dzīvokļa privatizācijas, ja dzīvokli privatizē kāds no ģimenes, tā saglabā ģimenes locekļa statusu un tiesības turpināt lietot dzīvokli. Turklāt dzīvokļa īpašnieka un minēto ģimenes locekļu attiecībām šādā gadījumā nav piemērojams īres tiesisko attiecību regulējums (*sk. Senāta 2005.gada 1.jūnija spriedumu lietā SKC-361/2005 un 2006.gada 30.maija sprieduma lietā SKA-232/2006 12.2.punktu*). Tas izriet arī no likuma „Par dzīvokļa īpašumu”.

Taču Senāta ieskatā minētās atziņas ne vienmēr ir piemērojamas, risinot sociālās palīdzības jautājumus. Proti, dzīvokļa privatizācija pati par sevi ne vienmēr var būt pietiekošs pamats, lai atzītu, ka ģimene, kura dzīvo dzīvoklī, kas ticis privatizēts, zaudē tiesības uz pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā. Nozīme ir tam apstāklim, tieši kura persona iegūst dzīvokļa īpašuma tiesības. Nozīme ir arī tam, vai persona, kura pretendē uz dzīvokļa palīdzību, joprojām ir uzskatāma par dzīvokļa īpašnieka ģimenes locekli vai tikai saglabā tiesības lietot citas personas privatizēto dzīvokli kā īpašnieka bijušais ģimenes loceklis.

[5.7] No lietas materiāliem ir redzams, ka faktiski pieteicēja *M.M.* ir izveidojusi savu ģimeni, proti, viņai ir dēls *Ē.M.*, kurš dzīvoja dzīvoklī */adrese/*, līdz tas tika privatizēts uz *L.M.* vārda un joprojām turpina tur dzīvot. Tādējādi tiesa secina, ka *M.M.* ar dēlu *Ē.M.* lieto *L.M.* piederošo dzīvokli kā bijušie ģimenes locekļi. Tādējādi *M.M.* ģimenes tiesības saņemt palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā ir izvērtējamas atsevišķi.

Tiesa konstatē, ka *M.M.* no 2001.gada decembra ir III grupas invalīde, ko apliecina lietā esošais *M.M.* slimības vēstures izraksts (*lietas 17.lapa*). Tādējādi

tiesa konstatē, ka pieteicējas *M.M.* ģimene atbilst Saistošo noteikumu Nr.6 2.14.2.2.apakšpunkta un Saistošo noteikumu Nr.94 58.1.2.apakšpunkta prasībām, proti, *M.M.* ir maznodrošināta persona, kura lieto tādu dzīvojamo telpu, ka vienā istabā jādzīvo dažāda dzimuma personām (izņemot laulātos), kas vecākas par deviņiem gadiem, turklāt *M.M.* ģimenē visi pilngadīgie ģimenes locekļi, proti, pati pieteicēja, ir invalīdi. Tādējādi tiesa secina, ka *M.M.* un viņas dēla *Ē.M.* ģimene tika nepamatoti izslēgta no 12.reģistra pašvaldības lietojumā esošas dzīvojamās telpas īrēšanai vispārējā kārtībā.

Tiesa atzīst, ka, sniedzot palīdzību *M.M.* ģimenei, vienlaikus tiktu atrisināts arī *L.M.* un *D.K.* dzīvokļa jautājums, jo tādējādi zustu apstākļi, kas bija par pamatu minēto personu reģistrēšanai palīdzības reģistrā, proti, vairs nebūtu vienā istabā jādzīvo pretējā dzimuma personām, kas vecākas par 9 gadiem.

[5.8] Savukārt attiecībā uz pieteicējām *L.M.* un *D.K.* tiesa nekonstatē, ka pieteicējas atbilst kādam no tiesību normās noteiktajiem kritērijiem, lai atzītu, ka *L.M.* un *D.K.* nav zaudējušas tiesības saņemt palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā.

Departaments pareizi konstatēja, ka ir zuduši apstākļi, kuri bijuši par pamatu *L.M.* un viņas ģimenes locekles *D.K.* iekļaušanai palīdzības reģistrā.

Tā kā *L.M.* ieguvusi dzīvokli savā īpašumā, tad pieteicēja kā dzīvokļa īpašniece var risināt dzīvokļa jautājumu pēc sava ieskata, proti, izīrēt savu īpašumu vai arī pārtraukt īres attiecības ar dzīvoklī dzīvojošajām personām, arī atsavināt dzīvokli vai mainīt to pret citu. Savukārt, tā kā *D.K.* ir devusi piekrišanu privatizēt īrēto pašvaldības dzīvokli *L.M.* un piekritusi lietot dzīvojamo telpu kā ģimenes locekle, tad tiesas ieskatā pieteicēja *D.K.* ir zaudējusi tiesības uz pašvaldības palīdzību.

Pieteicējas 12.reģistrā iekļautas tāpēc, ka viņas īrēja nepietiekami lielu dzīvojamo telpu. Taču pēc dzīvokļa iegūšanas īpašumā minētais apstāklis – dzīvokļa īrēšana – bija zudis.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 29.decembra spriedumu daļā, ar kuru pieteikums apmierināts, Departaments iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar turpmāk norādītajiem apsvērumiem.

[6.1] Tiesas secinājums attiecībā uz *M.M.* un *Ē.M.* ir pretrunā tiesas secinātajam attiecībā uz pārējām pieteicējām. *M.M.* tāpat kā *D.K.* ir *L.M.* meita. Ar Komisijas 2008.gada 2.decembra lēmumu no 12.reģistra izslēgta *L.M.* ar 2 meitām un mazdēlu, jo bija zuduši apstākļi, kas bijuši par pamatu šīs personas iekļaušanai palīdzības reģistrā.

L.M. 4 cilvēku ģimene bija reģistrēta 12.reģistrā no 1999.gada 25.maija, pamatojoties uz Noteikumu Nr.17 8.1.punktu, jo tās īrēja nepietiekami lielu dzīvojamo telpu, kad vienā istabā jādzīvo dažāda dzimuma personām (izņemot laulātos), kas vecākas par 9 gadiem.

[6.2] Saskaņā ar 2001.gada 18.decembra vienošanos starp īrnieku un viņa ģimenes locekļiem par dzīvokļa privatizācijas kārtību *L.M.*, *D.M.* (pēc laulības – *D.K.*) un *M.M.* vienojās, ka dzīvokli privatizē un par tā vienīgo īpašnieku kļūst *L.K.*. *M.M.*, tāpat kā *D.K.*, bija tiesības privatizēt dzīvokli.

Senāta praksē ir atzīts, ja persona īrētā dzīvoklī iemitinājusies kā īrnieka ģimenes loceklis, tad pēc dzīvokļa privatizācijas tā saglabā ģimenes locekļa

statusu un tiesības turpināt lietot dzīvokli, dzīvokļa īpašnieka un minēto ģimenes locekļu attiecībām šādā gadījumā nav piemērojams īres tiesisko attiecību regulējums.

M.M. un *D.K.* kā dzīvokļa īpašnieces ģimenes locekļi – bērni, kas dzīvo nedalītā saimniecībā – saglabā tiesības lietot dzīvojamo telpu. Pie šādiem apstākļiem nav tiesiska pamata *M.M.* un viņas dēlu nodalīt kā atsevišķu ģimeni.

[6.3] *M.M.* neatbilst to personu kategorijām, kurām nopietnu veselības traucējumu dēļ ir nepieciešama atsevišķa dzīvojamā telpa.

[7] Tiesas sēdē atbildētājas pārstāve apelācijas sūdzību uzturēja. Pieteicēju pārstāve apelācijas sūdzību neatzina.

Motīvu daļa

[8] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 302.panta pirmajai daļai apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās. Atbildētāja pārsūdz pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru pieteikums apmierināts daļā, atceļot Lēmumu daļā par *M.M.* un *Ē.M.* izslēgšanu no 12.reģistra. Līdz ar to secināms, ka pārējā daļā, ar kuru pieteikums noraidīts un atzīts par tiesisku Lēmums daļā par *L.M.* un *D.K.* izslēgšanu no 12.reģistra, pirmās instances tiesas spriedums nav pārsūdzēts un ir stājies spēkā.

[9] Noklausījusies administratīvā procesa dalībnieku paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudījusi lietas materiālus un izvērtējusi lietā esošos pierādījumus to kopsakarā, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka atbildētājas apelācijas sūdzība nav pamatota.

[10] Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šādā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Pārbaudījusi un izvērtējusi lietas materiālus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka šajā lietā pirmās instances tiesas sniegtais pamatojums ir balstīts uz objektīviem apsvērumiem, kas izriet no lietā konstatētajiem nepieciešamajiem faktiem, un tas ir pilnībā pietiekams. Ievērojot minēto, Administratīvā apgabaltiesa atzīst pirmās instances tiesas spriedumu tā pārsūdzētajā daļā par tiesisku un pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai (skat. šā sprieduma 5.1.-5.8.punktu) un atkārtoti šos apsvērumus nenorāda.

[11] Apelācijas sūdzība pamatota ar apsvērumu, ka *M.M.*, tāpat kā *D.K.*, ir atzīstama par dzīvokļa īpašnieces *L.M.* ģimenes locekli (bērns, kas dzīvo nedalītā saimniecībā), kas parakstīja vienošanos par privatizāciju kā *L.M.* ģimenes locekle, tādējādi nav pamata *M.M.* ar viņas dēlu *Ē.M.* nodalīt kā atsevišķu ģimeni.

[12] Lietā nav strīda, ka 1999.gada 25.maijā palīdzības saņemšanai

12.reģistrā reģistrēta *L.M.* 4 cilvēku ģimene – viņa, pilngadīgās meitas *D.K.* un *M.M.*, nepilngadīgais mazdēls (*M.M.* dēls) *Ē.M.*, pamatojoties uz Noteikumu Nr.17 8.1.punktu, kas noteic, ka palīdzības saņemšanai reģistrē personas, ja personas (ģimenes) īrē nepietiekami lielu dzīvojamo telpu, kad vienā istabā jādzīvo dažāda dzimuma personām (izņemot laulātos), kuras vecākas par deviņiem gadiem un kuras pierakstītas (reģistrētas) šajā dzīvojamā telpā.

L.M., kura līdz tam vienistabas dzīvokli (ar dzīvojamo platību 17,3 m^2) */adrese/*, īrēja *(lietas 71.lapa)*, 2002.gada 18.februārī ar pilngadīgo ģimenes locekļu *D.K.* un *M.M.* piekrišanu *(lietas 114.lapa)* dzīvokli privatizēja, kļūstot par tā vienīgo īpašnieci.

Kā pamatoti, atsaucoties uz Senāta atziņām, norādījusi pirmās instances tiesa (sk. šā sprieduma 5.6.punktu), šādā gadījumā nozīme ir apstāklim, tieši kura persona iegūst dzīvokļa īpašuma tiesības, kā arī tam, vai persona, kura pretendē uz dzīvokļa palīdzību, joprojām ir uzskatāma par dzīvokļa īpašnieka ģimenes locekli vai tikai saglabā tiesības lietot citas personas privatizēto dzīvokli kā īpašnieka bijušais ģimenes loceklis.

Atbildētāja ir piešķīrusi izšķirošu nozīmi apstāklim, ka sociālās palīdzības reģistrā tikusi reģistrēta viena četru cilvēku ģimene, kā arī *L.M.* pilngadīgās meitas kā ģimenes locekles ir devušas piekrišanu dzīvokļa privatizācijai.

Izvērtējot minēto argumentu, apgabaltiesa norāda, ka pašlaik par īrnieka ģimenes locekļiem var tikt atzītas tikai likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 9.panta pirmajā un otrajā daļā minētās personas, t.i., īrnieka laulātais, vecāki (adoptētāji), darbnespējīgie brāļi un māsas, pilngadīgie bērni, kuriem nav savas ģimenes, kā arī nepilngadīgie bērni. Taču pirms 2001.gada 5.jūlija grozījumiem minētā likuma 9. un 10.panta izpratnē par īrnieka ģimenes locekļiem bija atzīstami arī citi īrnieka radinieki, kas pastāvīgi dzīvo kopā ar īrnieku un kam ar viņu ir kopīga saimniecība (piemēram, mazbērni, vecvecāki, darbspējīgie brāļi un māsas). Ņemot vērā, ka likuma „Par dzīvojamo telpu īri" grozījumiem nav atpakaļejoša spēka, citi radinieki, kas iemitinājušies īrnieka dzīvojamā telpā līdz 2001.gada 31.decembrim, saglabāja īrnieka ģimenes locekļa statusu ar visām no tā izrietošajām tiesībām un saistībām.

Līdz ar to ir likumsakarīgi, ka 1999.gada 25.maijā *L.M.* mazdēls *Ē.M.* varēja tikt reģistrēts palīdzības saņemšanai 12.reģistrā kā īrnieces *L.M.* ģimenes loceklis (radinieks). Savukārt no likuma „Par valsts un pašvaldību dzīvojamo māju privatizāciju" 1.panta 3.punkta un 13.panta izrietēja abu *L.M.* pilngadīgo meitu tiesības privatizēt dzīvokli un vienoties par privatizācijas kārtību.

Tomēr attiecībā uz sociālo palīdzību, apgabaltiesas ieskatā, Noteikumu Nr.17 8.1.apakšpunkts šajā lietā ir piemērojams atbilstoši sociālās palīdzības mērķim.

Lai arī atbilstoši tobrīd spēkā esošajam normatīvi tiesiskajam regulējumam reģistrēta palīdzības saņemšanai bija viena ģimene, faktiski jau pirms dzīvokļa privatizācijas bija izveidojušās atsevišķas ģimenes. Arī Rīgas domes Rīgas sociālais dienests 2010.gada 6.jūlijā izsniegtajā izziņā *(lietas 73.lapa)* ir vērtējis *M.M.* un *Ē.M.* kā vienas atsevišķas ģimenes locekļu atbilstību trūcīgas ģimenes statusam. Tātad būtībā vienā dzīvoklī dzīvo divas ģimenes, no kurām vienai (*L.M.* un tās pilngadīgā meita *D.K.*) dzīvokļa jautājums ir atrisināts ar dzīvokļa privatizāciju, bet otrai (*M.M.* un tās nepilngadīgais dēls *Ē.M.*)

turpina pastāvēt lietošanas tiesības kā agrākās ģimenes locekļiem. Taču sadzīves apstākļi ar to nav uzlabojušies. Apgabaltiesas ieskatā, skatot šo situāciju no sociālās palīdzības mērķa sasniegšanas viedokļa, tās ģimenes situācija, kura nav ieguvusi dzīvokli īpašumā, nav uzlabojusies, tā paliek nemainīga neatkarīgi no tā, vai otra ģimene ir vai nav ieguvusi dzīvokli īpašumā. Arī skatoties no pašvaldības viedokļa, nav atšķirības, vai viena ģimene iegūst dzīvokli īpašumā – kā pirms, tā pēc privatizācijas faktiski pastāv divas ģimenes, kurām abām ir nepieciešamas dzīvojamās telpas, un ar esošajām telpām (privatizētām vai neprivatizētām) pietiek tikai vienai no tām.

Minētā iemesla dēļ šajā situācijā, kad vienās dzīvojamās telpās jau bija izveidojušās divas ģimenes, nav pamata uzskatīt, ka līdz ar privatizāciju abu ģimeņu situācija būtu uzlabojusies. Tādēļ Noteikumu Nr.17 8.1.apakšpunkta ietvaros ģimene, kas privatizēto dzīvokli nav ieguvusi īpašumā, ir tiesīga turpināt pretendēt uz pašvaldības palīdzību dzīvokļa jautājuma risināšanā, ja vien nezūd citi apstākļi, kas bija pamats viņas reģistrācijai palīdzības saņemšanai.

Atbildētāja apelācijas sūdzībā nepamatoti atsaucas uz Noteikumu Nr.94 1.pielikumu, kas noteic personas, kurām nopietnu veselības traucējumu dēļ ir nepieciešama atsevišķa dzīvojamā telpa, jo izskatāmajā gadījumā tiesa ir vērtējusi pieteicējas ģimenes atbilstību Noteikumu Nr.94 58.1.2.apakšpunkta (Saistošo noteikumu Nr.6 analoģiska satura 2.14.2.2.apakšpunkta) nosacījumam, proti, vai visi pilngadīgie ģimenes locekļi ir invalīdi, nevis Noteikumu Nr.94 58.1.3.apakšpunkta (Saistošo noteikumu Nr.6 analoģiska satura 2.14.2.5.apakšpunkta) nosacījumam, atbilstoši kuram būtu jāvērtē, vai ar atsevišķu istabu nav nodrošināta persona, kurai tā pienākas saskaņā ar šo noteikumu pielikumā minētās slimības raksturu.

[13] Ievērojot minēto, apgabaltiesas ieskatā, nebija pamata *M.M.* un viņas nepilngadīgā dēla *Ē.M.* izslēgšanai no reģistra un Lēmums šajā daļā ir atceļams.

Līdz ar šā Lēmuma atcelšanu atjaunojas iepriekšējā situācija un pieteicējai *M.M.* tiek saglabāta reģistrācija palīdzības saņemšanai dzīvokļa jautājumu risināšanā 12.reģistrā, no kura viņa kopā ar dēlu tika izslēgta, ņemot vērā tiesvedības laikā notikušās izmaiņas 12.reģistrā reģistrēto personu secībā.

[14] Par pieteikuma iesniegšanu tiesā samaksātā nodeva Ls 20 apmērā *(lietas 7.lapa)* piespriežama no atbildētājas par labu pieteicējai saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmās daļas nosacījumiem.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Apmierināt *M.M.* pieteikumu.

Atcelt no pieņemšanas dienas Rīgas domes Komunālā departamenta 2009.gada 18.februāra lēmumu Nr.DK-09-3973 daļā par *M.M.* un *Ē.M.* izslēgšanu no 12.reģistra.

Uzlikt pienākumu Rīgas domes Mājokļu un vides departamentam 2 nedēļu laikā no sprieduma spēkā stāšanās dienas atjaunot *M.M.* divu cilvēku ģimenes – *M.M.* un *Ē.M.* – reģistrāciju 12.reģistrā ar reģistrācijas kārtas numuru, kāds tas būtu, ja ģimene nebūtu izslēgta no reģistra.

Uzlikt pienākumu Rīgas pilsētas pašvaldībai atlīdzināt pieteicējai valsts nodevu 20 latu apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā 30 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja	*(paraksts)*	A.Šteinberga
Tiesneši	*(paraksts)*	M.Birzgalis
	(paraksts)	Z.Kupce

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese A.Šteinberga
2011.gada 20.jūnijā